

J.Č.Griffin:

DO NITRA DŽUNGLE

Oddílová dlouhodobá hra

1. Stará historie

Na sklonku roku jsem našel přístřeší na haciendě u svého dávného přítele profesora Lopéze Calderona. Žil na Bela Vista dost odloučeně od lidí, zabrán do svých knih a všelijakých indiánských vykopávek a sbírek. Byly to pozůstatky mocného Mayského národa, a také i jeho práce, kterou vykonával pro Bostonskou univerzitu a i tamní muzeum.

Společně s ním tu žil i jeho synovec Jimi Howard, čtrnáctiletý vyčouhlý kluk, který se okamžitě začal zají-

mat o moji kovbojskou výstroj a zbraně. Zřejmě od svého strýce ledacos z mého života slyšel, a tak mne pasoval na hrdinu Divokého Západu.

A pak tu bydlelo ještě několik černošských rodin, které po zrušení otroctví zůstaly u Calderona, protože se i předtím u něho neměly zle, a staraly o celé hospodářství.

Když jsem přijížděl, už z dálky ke mně spěchal s rozevřenou náručí. Jeho póza vyjadřovala nesmírnou radost.

„To jsem rád, že jste přijal moje pozvání, pane McQueene,“ jásal profesor a málem mne strhl s koně. Pak mě s jásavými výkřiky zatáhl do domu a všichni kolem mne uctivě poskakovali.

„Tím, že jste přijal mé pozvání, jste mi pomohl z velkých nesnází.“ řekl mi.

„Ale?“ povytáhl jsem obočí do otázky.

Ukázalo se, že se profesor chystá do své staré vlasti Španělska, aby v archivu a pozůstatosti své rodiny Calderonů pátral po osudech indiánského národa Mayů. Divil jsem se, co může zjistit ve Španělsku, když Mayové žili ve Střední Americe, ale podivil jsem se ještě víc po jeho příchodu z Evropy.

Do Španělska chtěl jet sám a po mně chtěl, abych po dobu jeho nepřítomnosti převzal v domě velení. A protože běhat v zimě po prérii není žádný med, rád jsem jeho pozvání a povinnosti z toho plynoucí přijal.

Za dva dny nato odjel a my jsme pak s Jimem strávili nádhernou zimu a skoro celé jaro na haciendě. Jezdili jsme na koních, lovili zvěř, chytali ryby na udičku a mladé býčky do lasa. Moc jsme se přitom spřátelili.

Profesor se objevil znovu až koncem jara. V obličeji celý zářil.

„Jime! Pane McQueene!“ volal radostně. „Měl jsem štěstí. Ve své staré vlasti jsem v rodném domě objevil úžasné věci!“

Nemohli jsme tušit, oč se jedná, ale profesor nám to hned sdělil. S rozbalováním svých věcí po tak dlouhé cestě si zatím starosti nedělal. A tak jsme se všechno dověděli.

Před dávnými lety patřil do starobylé španělské rodiny Calderonů i jistý františkánský kněz Diego de Landa. Jako jeden z prvních misionářů se přeplavil v roce 1549 do Ameriky, kde z života Indiánů *vyháněl* jejich *pohanskou* víru. Mezi indiánskými Mayi proslul jako jeden z nejfanatičtějších misionářů.

V roce 1562 Landa přikázal shromáždit všechny mayské knihy – rukopisy, a ty pak v posledním mayském městě MANI dal na velké hranici spálit. Knihy sice spálil, ale ne mayskou

víru a kulturu.

Později se dověděl, že někde na jihu v hlubinách džungle u pramenů posvátné řeky UKOLO leží tisíciletý XLACAH – Staré město, střežené zvláštní kastou bílých lidí, snad předchůdců dnešních Mayů a od těchto kněží že se šíří mayská kultura zpět do porobených krajů YUCATÁNU.

Landa vydal obrovské prostředky a prolil hodně krve, aby Xlakah našel, ale Staré město nikdy neobjevil. Nepodařilo se mu ani najít podzemní posvátnou řeku Ukolo. Na sklonku života se Landa vrátil do své vlasti a zde napsal rozsáhlou kroniku o životě Mayů. O Starém městě – Xlacahu – se v kronice nezmiňuje, ale v archivu rodiny Calderonů profesor Calderon našel další neúplné zápisky Diega de Landy, ve kterých se o Xlacahu dočetl. A nejen to. Z dalších kusých poznámek zjistil, že z prvního mayského přístavu Xelhá na březích Karibského moře, vede do Xlacahu dlouhá bílá cesta *sagbe*. Bylo s podivem, že přes všechny tyto znalosti Landa Staré město nenašel.

„Jíme,“ oslovil profesor svého synovce nadšeně, „do dnešní doby se dochovaly na světě pouze tři knihy, které napsali samotní Mayové. A v tom jejich městě Xlacahu, které dosud nebylo nikým objeveno, možná jsou ukryty desítky takových knih. Dovedeš si to vůbec představit?“

Pak se vrhl na svá zavazadla a začal se v nich přehrabovat. Myslel jsem, že začal vybalovat, ale mýlil jsem se. Jen cosi hledal. Po chvíli vylovil nějaký předmět, zabalený v papíru. Když papír rozbalil, objevila se v jeho ruce asi sedm palců velká soška hrbatého ošklivého trpaslíka. Zatajil se mi dech. Soška byla celá ze zlata! Tolik zlata v jednom kuse jsem ještě nikdy neviděl. Také i profesor byl ze sošky vzrušen, ale úplně jinak než já.

„Tohle je soška nějakého mayského boha. Našel jsem ho také v pozůstalosti naší rodiny. Podle zápisů Landy se jmenuje Axlan, ale jaké božství mu bylo přisuzováno, jsem v zápiscích nevyčetl. Ani nevím, kde ho Landa našel a k čemu ho potřeboval. Asi ho ukořistil jen proto, že je celý ze zlata.“

Než jsem zamířil sem na haciendu, zastavil jsem se v Bostonu, kde mám hodně přátel. Navštívil jsem několik kapacit na mayské dějiny na univerzitě a v muzeu a od nich jsem se dověděl překvapující zprávu. Všichni moji přátelé se shodli na tom, že bůžek není mayská práce, i když se snaží tak vypadat. Přesto to bude zřejmě originál. A pokud pochází z Xlacahu, nemusí být toto město, které nebylo dosud objeveno, vůbec mayským městem.

Různé dochované zprávy se o národě Mayů poprvé zmiňují před šesti sty lety. Ale Diego de Landa píše ve svých zápiscích o víc jak tisíciletém městě.“

„Tak čí potom to město bylo, pokud opravdu existovalo?“ zeptal jsem překvapeně.

Profesor Calderon pokrčil rameny. „Věřím, a se mnou i moji přátelé v Bostonu, že by se mohlo jednat o poslední město tajemné Atlantidy. Když Atlantida zmizela po obrovské přírodní katastrofě v hlubinách oceánu, mohli se uchýlit poslední zbytky národa Atlantů po velké cestě po moři hluboko do džungle na pevnině a zde založili svoje poslední velké město. Vypadá to, že jsme na stopě bájných Atlantů a Xlakah by mohlo být jejich poslední město. A já to město musím najít!“

2. *Sacbe* – bílá cesta

Záměr profesora Calderona mě překvapil, ale i nadchl. Nedělal jsem si iluzi, že najdeme poslední město Atlantidy, ale protože jsem miloval toulavý život, řekl jsem si, že taková výprava do džungle Střední Ameriky by mohla stát za to.

Pár dnů nám trvalo, než jsme se připravili na cestu. Profesor Calderon nás stále pobízel ke spěchu. Na Bella Vista jsme se zdrželi už jen několik nejnnutnějších dnů a hned potom jsme odjeli dostavíčkou na pobřeží.

Jeho přátelé z Bostonu také nelenili, a tak tu na nás čekala připravená jachta naložená se vším potřebným k pochodu v džungli, včetně posádky a také i několik osob, které nám měly dělat doprovod a ochranu.

Už na první pohled bylo poznat, že to jsou individua různého zaměření, drsní muži, kteří sledují jen jeden zájem: na nějakou dobu z různých příčin zmizet ze Států. Ale možná, že mi to tak jen připadalo. Nakonec, bostonští gentlemani museli vědět, koho pro tu práci vybírají.

Odpluli jsme před Mexický záliv do Karibského moře. Po několika dnech se před námi objevily překrásné pláže na východním pobřeží Quintana Roo, lemované kokosovými palmami, kam až oko dohlédlo. A mezi modrými vlnami a zeleným příbojem selvy (tak se tady říkalo džungli, jak mě poučil profesor) se najednou v džungli objevily trosky nějakého města obehnaného polorozpadlými hradbami.

„To je Xelhá,“ ukázal na trosky profesor. „Říká se, že je to první a jediný mayský přístav, ale já tomu nevěřím. Mayové neměli přístavy. Věřím, že přístav používali Atlantové a že cesta z Xelhá nás dovede až do jejich posledního města.“

Vylodili jsme se v rozvalinách přístavu. Všechny naše věci potřebné pro život v selvě jsme uložili do jediného zachovalého domu s plochou střechou. Jachta potom odplula na širé moře s tím, že se pro nás vrátí za čtyři měsíce.

Společně s profesorem Calderonem, Jimem Howardem a mnou tu s námi zůstali ještě lékař výpravy Callagan, pistolník Charli Star, traper Frank Peters ze Severu, dva zlatokopové James Cliford a Robert Hollan, a také i Jeff Aranox. Toma Caladiera jsem nedokázal nikam zařadit. Byl to takový zvláštní člověk. Mohl být klidně rančerem na Západě, nebo podnikatelem z Východu. Anton Exner byl pracovníkem bostonského muzea a svým vzhledem a vystupováním připomínal profesora Calderona. A tuto nesourodou společnost uzavíral Indián mohutné postavy Ringo Riego, které prohlašoval, že jeho dávní předkové byli právě Mayové.

Všichni jsme pozorovali tu hromadu materiálu, výstroje, výzbroje a potravin, která byla v domě a měla nám co nejvíce usnadnit dlouhý pobyt v selvě a většina z nás si nedokázala představit, jak takové množství krabic přepravíme na zádech třeba jen míli selvou. Ale všechno nám hned vysvětlil *muzeák* Exner.

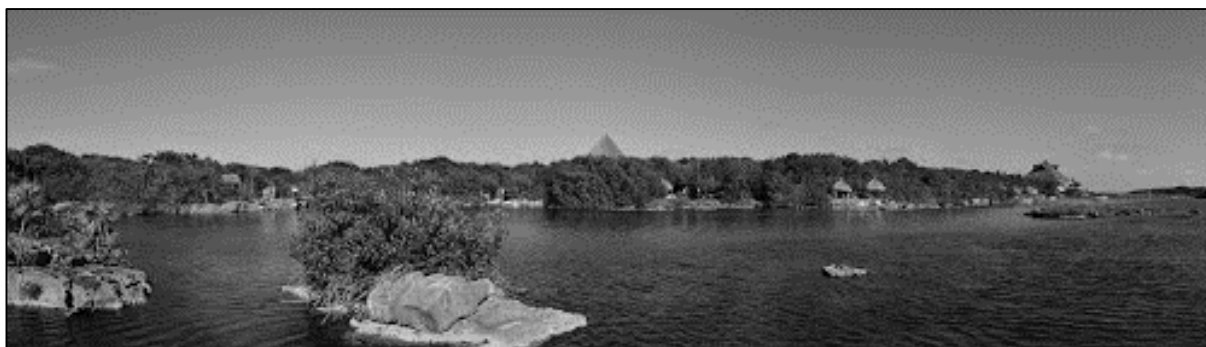
„Na západní straně města začíná u jeho brány dlouhá bílá cesta, kterou Indiáni nazývají *sagbe*. Přepokládáme, spíš jsme si jisti, já a pan profesor, že nás dovede až k našemu cíli. K přepravě nákladu potřebujeme mezky. Ty získáme v nejbližší indiánské vesnici den cesty odtud.“

Potom společně s profesorem určili muže, kteří měli pro mezky dojít. Exner určil Indiána Ringo Riegu, kterého potřeboval jako tlumočníka, mě jako stěelce, oba zlatokopy Cliforda a Hollana a jako posledního Caladiéra. Ostatní pod vedením Calderona měli zůstat na místě, střežit zásoby a čekat na náš příchod.

Nejvíce jsem byl zvědavý na tu indiánskou silnici. Hrome, silnice? Tady v džungli? Asi to bude jen nějaká stezka v pustině. Ale byl jsem překvapený.

Silnice začínala už mezi polorozpadlými domy ve městě a byla vyvedena západní branou

ven. Byla široká necelých 35 stop a vedla přímým směrem kolmo od brány města do selvy, kde mizela mezi keři a palmami. Jak jsme později zjistili, tato „hlavní cesta“ indiánského Yucatanu vedla bažinami, hustou *selvou*, přes jezero po ohromné hrázi, a to desítky mil jenom rovně jako přímka udělaná podle pravítka. Pouze v několika málo místech změnila směr o pár stupňů a znovu pokračovala ve svém přímém směru.

Sacbe byla stavěna velmi jednoduše. Vnější stěny valu tvořily dobře opracované vápencové bloky. Mezi ně uložili mayští (nebo snad atlantští) silniční dělníci neopracované kameny – čím výše, tím menší. Korunu silnice tvořily malé kameny, které ještě pokryli rozdrčeným vápencem promíšeným vodou. Této směsi říkali Mayové *sacsab*. Povrch tak dokonale zpevnili a potom uhladili. Jak? To byla záhada, na kterou neuměl odpovědět ani profesor, ani Exner. Teprve až mnohem později jsme se to dověděli.

Z počátku se nám šlo dobře. *Sacbe* byla kupodivu velmi zachovalá. O míli dál od Xelhá začala cestu pohlcovat *selva*. Nízké i vyšší křoviny narušily povrch cesty, ale ne zase natolik, aby se jimi nedalo projít a stále sledovat přímý směr.

Nikde jsme nepotkali ani živáčka. Teprve na sklonku dne jsme narazili na domorodce. Než se s nimi ale stačil náš tlumočnick dorozumět, vrhli se na nás a všechny nás spoutali.

3. Posvátný oheň

Indiáni nám sebrali všechny naše věci, jídlo, zbraně a dokonce nám vyprázdnili i kapsy. Potom sestoupili ze *sacbe* do *selvy* a tou nás vlekli dál a dál do jejího nitra.

Asi po čtvrt hodinovém ostrém pochodu jsme došli do vesnice sestávající asi z třiceti chatrčí. Jen jsem to tak odhadoval, protože z našeho místa se nedalo celou vesnici přehlédnout. Uprostřed mezi chýšemi bylo nevelké prostranství a na něm stála nevelká hranice dřeva.

Vesnice byla téměř bez lidí. Jen několik bojovníků ozbrojených oštěpy, luky a šípy stálo jako stráž u největší chýše a nepřátelsky si nás měřilo. Z chýše vyšel zavalitý Indián s podivným tetováním na pažích a ramenou, zřejmě náčelník vesnice. Ringo Riego k němu začal něco mluvit, ale bojovníci, kteří ho sem přivedli, ho prudkou ranou do hlavy srazili na kolena. Nás ostatní nechali stát.

Náčelník cosi promluvil k bojovníkům a Riego se pomalu opět postavil. Jeho strážci ho kupodivu nás všech, nechali na pokoji. Když náčelník skončil se svým proslovem, čtyři bojovníci odvedli Exnera a Caladiera do náčelníkovy chýše a už z ní nevyšli. Nám zbývajícím čtyřem rozvázali pouta. Tázavě jsem se podíval na Ringa. Ten nám to vysvětlil:

„Ve vesnici dnes ráno vyhasl oheň.“

„Tak jim ho zapálíme. Máme sebou přece sirky.“ navrhl jsem.

„To nepůjde. Sirky neznají. Jedná se o nějaký posvátný oheň z Ohňové hory. Strážce ohně byl za trest vyhnán z vesnice a nesmí se vrátit bez ohně. Jenže se pořád nevrací a oheň musí znovu hořet nejpozději dnes po západu slunce. Jinak celou vesnici postihne neštěstí. Jaké, to neřekl. A my jim oheň máme z Ohňové hory přinést. Jinak Exner a Caladier by mohli být po západu slunce obětováni. A my s nimi.“

„A proč si pro tu posvátnost nejdou sami?“ divil se Hollan.

„Bojí se mocného lesního ducha, kterého pohněvali, a on teď požívá jejich bojovníky. Jen posvátný oheň ho udržuje v patričné vzdálenosti od vesnice. Šaman vesnice, který oheň hlídal, odešel hned po ránu a dosud se nevrátil. Ačkoliv cesta tam i zpět trvá něco přes hodinu. Ve vesnici narůstá strach, ale pro oheň se nikdo z nich neodvážá jít.“

„Když to není tak daleko, tak tam dojdeme,“ řekl Cliford. „Jinou možnost stejně nemáme.“

Náčelník s bojovníky nás zavedl k poslední chýši. Teprve teď jsme uviděli, že kolem vesnice protéká pomalá, nehluboká řeka. Náčelník nám začal vysvětlovat cestu a Riego překládal.

„Půjdeme pořád proti proudu řeky, až narazíme na skálu. To je ohňová hora. Nemůžeme ji minout, když půjdeme pořád po stezce. Uvnitř skály je jeskyně s posvátným věčným plamenem. Ten máme přinést.“

Nečekali jsme už na nic, protože do západu slunce zbývalo už jen něco málo hodin, a zmizeli jsme po stezce v *selvě*.

Stezka vedla těsně kolem řeky. V jejích zákrutách se od ní mírně vzdalovala, ale znovu se k ní zase vracela. Ohňová hora byla vlastně jen nevysoká skála nad řekou. Nejdříve jsme spatřili kroužící supy a hned nato skálu.

U úpatí skály hodovalo několik silných ptáků na čemsi, co bylo ještě ráno lidské tělo. Vydali jsme se k němu. Supi se vznesli jen o pár yardů před námi. Museli být notně hladoví, protože z těla už zbývala jen kostra. Podle amuletu a různých ozdob šlo asi o šamana – kouzelníka kmene, strážce ohně. Proto se mu nepodařilo oheň přinést. Lesní duch mu vzal život. Vedle šamana ležel jeho plášť. Přikryli jsme jím jeho ohlodané kosti.

Při tom jsme se stále rozhlíželi kolem sebe, ale nic podezřelého, co by nás mohlo ohrozit, jsme nespátřili. Skála byla holá, žádná vegetace na ní nerostla. Nad vrcholkem hory se tetelil horký vzduch.

Stezka vedla do neveliké jeskyňky. Uprostřed z kamenné podlahy vyskakovaly větší či menší plamínky. Některé dosahovaly až půl metrové výšky. Teplý vzduch stoupal vzhůru a unikal trhlinami ve stropě nad skálu.

„Proniká tu na povrch nějaký plyn z podzemí, který tu chytl od požáru *selvy*, nebo to zapálil blesk.“ řekl Cliford. „S něčím podobným jsem se už setkal v dolech na severu při dobývání uhlí. Indiáni si to neumí vysvětlit, tak si z toho tady udělali božstvo s posvátným ohněm.“

„Tak na co čekáme?“ pobídl jsem je. „Rychle nějaké dřevo a suchou trávu. Ať to stihneme!“

Zapálili jsme několik chomáčů trávy. Ty sice hned vzplanuly, ale nedalo se s tím delší dobu jít. Potom nás napadlo vyrobit dřevěná nosítka. Dva hlavní postranní kůly jsme překryli kratšími klacky, které jsme navzájem spojili liánami. Na tento primitivní rošt jsme položili

velké listy nějakého keře a teprve potom na ně dali suchou trávu a suché větve a teprve teď všechno zapálili. Oheň vzplál a my jsme se s ní dali na pochod. Neušli jsme s ním ani sto yardů, když se oheň rozhořel tak mohutně, že nás popálil a museli jsme ho setřást na zem a uhasit. Jinak hrozilo, že nám shoří i nosítka.

Museli jsme se vrátit nazpět k Ohňové hoře a začat od

začátku. Tentokrát jsme si na nosítka dali jen malou zásobu paliva a udržovali jsme malý plamen. Vždy dva nesli nosítka a další dva cestou přikládali na oheň jen menší klacíky. Potom už šlo všechno hladce. Vždy po nějaké době jsme se v nošení a přikládání střídali.

Dál už to šlo hladce. Nikde na nás nečhalo žádné nebezpečí. Došli jsme tak až skoro do vesnice. Těsně před ní vedle stezka kolem řeky. Nevšimli jsme si, že je stezka podemletá, a tak se pod Riegem utrhla zemina, začal se propadat do řeky a táhl mne za sebou.

4. Tanec smrti

Naštěstí se Ringo včas nosítek pustil. Do vody se za ním sesypala asi polovina ohniště a druhou polovinu jsem s pomocí Hollana a Cliforda ještě stačili zachránit nad srázem. Okamžitě jsme přiložili na skomírající oheň a rychle jsme ho vzkřísili do patřičné síly. Teprve potom jsme se začali zajímat o Ringův osud. Ringo ale uměl plavat, takže ho proud zanesl o několik desítek yardů níž po proudu, kde nebyl tak příkrý sráz a zde se vydrápal snadno na břeh.

Uprostřed vesnice potom vzplála mohutná hranice. Na tento okamžik zřejmě čekala celá vesnice. Ze všech chýší se vyrojili jejich obyvatelé, muži, ženy a děti a všichni začali kolem ohně tančit a křepčit v bláznivém zmatku.

Mysleli jsme, že tím je pro nás zdárně vše skončeno, ale spletli jsme se. Ruce nám sice nechali volné, ale strčili nás do náčelníkovy chýše a strážce zatarasily vchod.

„Co se zase stalo?“ zeptal se nás vyděšený Exner. Také i on a Caladier nebyli spoutaní. Vysvětlil jsem si to tak, že to bylo dobré znamení.

„To je nějaký vděk?“ láteřil Hollan. Místo aby se nám klaněli až po zem, strčili nás tady do téhle smradlavé barabizny!“

„Třeba to nebude tak zlé. Nespoutali nám ruce a to je dobré znamení,“ povzbuzoval jsem je.

Venku zatím taneční ryk ještě zesílil. Mohutný rachot mayských bubnů *tunkul* ho ještě zvětšoval. Potom, jako na povel, začali jednotliví tanečníci odpadávat z tanečního šiku a usazovat se v uctivé vzdálenosti od ohně. Nejdéle tančil, úplně nahý, celý pomalovaný Indián, zřejmě nástupce mrtvého šamana a strážce posvátného ohně. Potom i on pojednou ustal v tanci s pohledem upřeným na naši chýši. V tu chvíli ztichly i *tankuly* a celá vesnice ztichla. Byl slyšet jen praskot hořícího dřeva.

Pak se kouzelník pohnul směrem k našemu vězení a k němu se přidala skupina válečníků se svým náčelníkem. Ještě než došli až k nám, přidalo se k nim ze tmy šest Indiánů zahalených do pitvorných masek. V ruce cosi nesli.

„Sláva,“ zajásal Hollan, „asi nás už konečně pustí a nesou nám nějaké dary.“ Však už toho začínám mít plné zuby.“

„Jenom aby nám nepřišli zakroutit krky.“ lekal se Exner.

„Také se mi zdá, že se moc přátelsky netváří.“ ozval jsem se.

Celá skupina se zastavila před chýší. Strážce odstoupily od vchodu a po chvíli zmizeli ve tmě. Náčelník na nás kývnul, ať vyjdeme ven. Nejistě jsme vyšli a po několika krocích jsme zůstali stát. Náčelník vtyčil paži a promluvil. Jen co nám Ringo přeložil jeho první slova, už jsme věděli, že jsme spadli z bláta do louže.

Tím, že jsme přinesli posvátný oheň, jsme sice pomohli vesnici, ale rozhněvali jsme lesního ducha. Teprve tanec smrti, ano, tak to Ringo přeložil, rozhodne, jestli zůstaneme na živu, nebo zemřeme. Bylo nám vysvětleno, že musíme zatančit tanec smrti, tím že budeme napodobovat maskované válečníky. Kdo se třikrát splete, odstoupí. Pokud tanec vydrží až do konce alespoň jeden z nás, duch lesa bude uspokojen, neboť tím dokážeme, že jsme byli hodni vzít si

od něho posvátný oheň, a budeme ušetřeni. V opačném případě bychom se živí nedočkali rána.

Maskovaní Indiáni přistoupili ke každému z nás a teprve teď jsme si prohlédli, co to vlastně přinesli. Byly to pitvorné masky, které nám nasadili na hlavy. Pak nás odvedli k ohni, kde jsme s nimi vytvořili velký kruh. Vždy jeden maskovaný Indián stál krok před jedním naším mužem. Vztyčenou paží nám naznačili, ať zůstaneme na stát na svém místě a každý zapálil od ohně dvě louče. Jednu si nechal a druhou nám podal.

Jako na povel ve stejnou chvíli zarachotily *tunkuly*. Tanec smrti začal. Hrdlo mi sevřela úzkost.

5. Závod o život

Další okamžiky probíhaly jako ve snu. V divokém neskutečném snu. Po několika nejistých krocích se mi konečně pokusilo chytit poměrně jednoduchý rytmus indiánského tanečnicka. S široce rozevřenými očima jsem sledoval každý jeho pohyb. Přesto jsem měl zakrátko na svém kontu dvě chyby.

O své okolí jsem ztratil zájem, a tak jsem nepostřehl, že se Anton Exner už několikrát spletl a že ho dva indiánští bojovníci odvádějí od ohně někam do tmy.

Když už jsem si na tanec přivykl, můj tanečník náhle změnil rytmus. V tom kolem mne nečekaně prosvištěl James Cliford. Zakopl jsem o jeho nohu, oba jsme se do sebe zapletli a už jsme se váleli po zemi. K mému překvapení i můj předtanečník skončil na zemi, ačkoliv jsme o něho nezavadili. Bylo mi to divné, ale asi svým pádem na zem chtěl demonstrovat moji porážku.

Mě i Clifordovi pomohli na nohy čtyři bojovníci, zatímco můj a jeho předtanečník zůstali ležet na zemi. V silných pažích dvou mužů jsem se cítil jako v kleštích. Pitvorné masky z našich hlav nám sundali a oba jsme byli dosmýkáni zpět do náčelníkovy chýše. Stráže zůstaly opět stát před dveřmi.

Když jsem se postavil a moje oči po chvíli přivykly tmě – zář ohně sem pronikala jen nepatrně netěsnostmi ve stěnách – rozpoznal jsem ve tmě chýše kromě Cliforda a Exnera i Toma Caladiera.

„Zdá se, že jsme dobojovali,“ řekl Caladier kysele.

„Ringo a Hollan ještě tančí,“ řekl jsem, když jsem oba jmenované mezi námi nespátřil. „Pořád je naděje.“

„Ringo je Indián, třeba to zvládne.“ řekl Exner nepřesvědčivě.

Postavili jsme se každý k jedné skulince ve zdi chýše na té straně, abychom viděli k ohni. Míhali se kolem něho čtyři temné postavy v divokém rytmu *tunkul*.

Potom jedna z postav padla na zem, na jinou se vrhli dva bojovníci a táhli ji od ohně směrem k naší chýši. Další nešťastník, Byl jsem přesvědčený, že je to Hollan, ale byl to Ringo Riego. Tvář i rozhalená hrud' se mu leskla potem. Košile se dala ždímat. Rysy obličeje měl strhané, po tak velkém fyzickém vypětí. Nikdo nic neříkal. Své zraky jsme opět zaměřili na heroický, ale zřejmě marný boj Roberta Hollana. Nikdo jsme netušili, kolik už chyb udělal.

„Hollan to dokáže,“ řekl pojednou do tmy přesvědčivý Clifordův hlas. „Měl by to dokázat! Ještě donedávna patřil k nejlepším tanečníkům New Yorského baletu. Je mrštný jako kočka. Uvidíte, že to dokáže!“

A potom u ohně znovu jedna postava odpadla. *Tunkuly* ztichly a druhá postava zůstala strnule stát, popadajíc dech. V tom napětí jsme netušili, kdo je kdo. Tentokrát se k ohni ale nikdo nepřiblížil, aby padlého tanečníka odvlekl. Netušili jsme, co se děje. Pomalu jsme vyšli do ticha před chýši. Nikdo nám v tom nebránil. Vkročili jsme

blíž k ohni.

Robert Hollan tam stál, ruce unaveně svěšeny podél těla, nohy mírně rozkročeny, vlasy na čele spleeny potom. Zvířecí maska ležela na zemi vedle jeho předtanečníka.

Zase jsem zažil svíravý pocit v hrdle, ale ten hned zmizel a z pootevřených úst mi uniklo ochraptělé: „Zvítězili jsme!“

Do rána se už nic nestalo a v klidu jsme se vyspali jako svobodní lidé v náčelníkově chýši. S východem slunce jsme se konečně dostali k tomu, proč jsme sem vlastně přišli. Náčelník nám daroval tři mezky a tři koně.

Dál jsme se ve vesnici nezdržovali, i když nás náčelník zval, abychom se ještě alespoň den zdrželi jako jeho hosté. Vsedli jsme na mezky a koně a s menšími či většími potížemi jsme se brzy odpoledne dostali do našeho prvního tábora na pobřeží v mayském přístavu *Xelhá*. Všichni byli zvědaví, jak to v indiánské vesnici probíhalo, a věřte, že bylo o čem povídat.

Další den jsme plně naložení vyrazili po *sacbe* na severozápad. K večeru jsme postavili v *selvě* náš druhý tábor už několik mil západně od vesnice, ze které jsme získali zvířata, díky kterým náš postup po mayské silnici byl jednak rychlejší a jednak ne tak namáhavý, než kdybychom museli všechno přenášet na zádech.

Nebezpečí číhající v *selvě* mi připadalo, proti zážitku z minulé noci, jako slabý čajový odvar. Také i Jimie ho podceňoval, což se mu málem stalo osudným. Stále se někde toulal kolem tábora, ačkoliv to měl přísně zakázané. Snažil jsem se ho mít pořád na očích, aby se mu něco nestalo, ale neuhlídal jsem ho. Zmizel mi někde v *selvě* na močálovité půdě. Že je to tady nebezpečné si uvědomil, až když zapadl po kolena do řídkého žlutého bahna. Naštěstí dno bažiny v těchto místech bylo ještě pevné, takže nezapadl úplně. Přesto ho to vylekalo a rozhodl se, vrátit se po svých stopách do tábora. Obrátil se nazpět a strnul. Mezi ním a táborem, asi padesát yardů od něho, ležela nehybně obrovská kočka a pozoroval ho. Jaguár.

Jimie se tak polekal, že dvě rány, které tím směrem vypálil, letěly pánu bohu do oken. Jaguár zmizel bleskurychle v houštině a po chvíli se objevil asi dvacet yardů od místa, kde před chvílí číhal na chlapce. Vyčkával.

Jimie se opatrně, krok po kroku vyprostil z objetí bahna a pomalu se přesouval směrem k táboru. Když zpozoroval jaguára, vystřelil, ale znovu chybil. Jaguár znovu zmizel v *selvě*. Jimie to už nevydržel a zmateně se rozběhl směrem k táboru. Utíkalo se mu špatně. Bahno se mu lepilo na nohy a nechtělo ho pustit, často se zapletl do potopených větví, které mu podráždily nohy, několikrát upadl, a když se zastavil, uviděl jaguáří stín, který ho zpovzdálí sledoval a po němž marně střílel, aby ho zahnal.

Bylo s podivem, že jaguára první výstřel nezahnal, ale že se prchajícího Jimieho stále drží. Jeho počínání bylo nevysvětlitelné. Jakoby věděl, že mu z pušky hrozí smrt, objevoval se vždy na takových místech, kde střelci skýtal špatný výhled a mohl vzápětí bleskurychle zmizet v houštinách a jako by trpělivě čekal na svoji příležitost k útoku na prchajícího střelce. Že k útoku dříve či později dojde, začínalo být Jimiemu víc a víc jasné. A tak to probíhalo stále

dál. Zmatený úprk, výstřel a zase úprk s jaguárem v patách.

Když už si Jimie myslel, že má vyhráno, protože tábor nemohl být už daleko a jeho zmatenou střelbu tam museli slyšet a určitě mu jdou na pomoc, *selva* a močál se proti němu spikly. Řemen pušky se mu zachytil za větev, která se napjala jako luk, vytrhla mu ji z ruky a odmrštila daleko do bažin.

Jaguár jakoby čekal právě na tento okamžik. Ačkoliv silně kulhal na zadní pravou tlapu, zrychlil svůj běh. Jimie zakopl o větev, která se s praskotem zlomila, ještě v pádu se otočil a tu na něho celou svou vahou dopadlo jaguáří tělo s vyceněnými tesáky a přitisklo ho do plytkého bahna.

6. Kamenná stéla

Hlavní své pušky jsem s Jimieho skuli mrtvého jaguára. Chlapci jsem pomohl vstát.

Nic se mu nestalo, jenom se příšerně vyděsil.

„Ta větev tě zachránila, Jimie. Běžel jsi stále ke mně s jaguárem v přímce za tebou, takže jsem nemohl na něho vystřelit. Podařilo se mi to až v okamžiku, když jsi zakopl a začal padat na zem. Bylo to v poslední chvíli, protože jaguár už skočil.“

Z houští za námi se vynořily dvě snědé postavy indiánských bojovníků. S napřaženými oštěpy se blížily k mrtvému jaguárovi.

„Indiáni,“ vydechl Jimie a schoval se za mne.

Indiáni opatrně došli k jaguárovi a oštěpem do něho několikrát píchli. Když se ujistili, že je mrtvý, pozorně mu prohlédli zadní pravou tlapu a také se mu podívali do tlamy. Potom propukli v radostný jásot. Křepčili a skákali jako smyslu zbavení. Když se utišili, uctivě k nám přistoupili. Starší z nich utrl z keře zelenou ratolest na znamení přátelství. Cosi nám zmateně vysvětloval, střídavě ukazoval na mrtvého jaguára, na nás a na své nohy. Nerozuměli jsme mu ani slovo.

Ukázal jsem rukou za sebe do *selvy* a naznačil jim, ať jdou za námi. Oba jsme vykročili k táboru a Indiáni nás po chvíli váhání následovali.

„Slyšel jsem tvoji střelbu, Jimie,“ řekl jsem mu cestou. „Zněly jaksi zmateně a blížily se. Takhle nestřílí lovec, ale někdo, kdo je na útěku. A protože jsem tě už nějakou dobu hledal, nemohl to být nikdo jiný, než ty.“ Jimie mi vděčně stiskl paži.

V táboře se zrovna připravovala večeře. U svého stanu seděl profesor Calderon s doktorem a Jeffem Aranoxem. Před sebou měli položenou sošku hrbatého trpaslíka a živě spolu rokovali. Naše skupinka zamířila přímo k nim.

Když oba Indiáni spatřili sošku *Axlana*, zůstali stát jako zasaženi bleskem a vzrušeně na sošku ukazovali. Náhle se mladší z nich otočil a rychle odběhl do *selvy*. Jejich počínání jsme si nedovedli vysvětlit.

„Tohle jsou potomci Mayů,“ prohlásil profesor a oslovil Indiána jakýmsi cizím jazykem, kterému Indián, k našemu překvapení, porozuměl. Ukázal na sošku a potom se s profesorem živě bavil nejméně čtvrt hodiny. Kolem nás se zatím shlukli všichni členové naší výpravy.

„Přátelé,“ oslovil nás profesor Calderon slavnostně a ukázal na mne, „tady pan McQueen, aniž to tušil, prokázal indiánským kmenům žijícím v této oblasti, neocenitelnou službu tím, že

zabil lesního ducha, lidožravého jaguára, zvaného též Zjizvená tvář. O lesním duchovi jsme už slyšeli včera ve vesnici s posvátným ohněm.

Kdysi některý z bojovníků zranil zvíře na zadní tlapě a tlamě, ale sám při souboji zahynul a byl zvířetem pozřen. Jaguár se sice se svých zranění vylízal, ale na zadní nohu kulhal. Ztratil svou rychlost a tím možnost obživy, protože rychlejší zvěř mu snadno unikala. Nezbyvalo mu, než lovit lidi. Činil tak velmi rafinovaným způsobem a chytře unikal ze všech nástrah. Nebýt McQueenovy chladnokrevnosti a šťastné rány jeho opakovačky, byl by Jimie mrtev. Jaguár má na svědomí víc jako padesát lidí. Žádná z okolních vesnic si s ním až doteď nevěděla rady.

A ještě jedna zajímavost, která nám možná pomůže v další cestě. Oba bojovníci si všimli naší sošky bůžka *Axlana*. Hned potom mladší z nich běžel do vesnice ohlásit náš příchod a druhý mi vysvětlil, že **pro nás mají** ve své vesnici jakousi zprávu. Neví sice jakou a proč zrovna pro nás, ale prý nám to vysvětlí jejich náčelník, pro kterého mladý bojovník běžel. Můžeme ho očekávat každým okamžikem.“

Nebylo to hned, ale dost později se dostavilo do našeho tábora asi dvacet Indiánů včele se svým náčelníkem a šamanem. Velmi obřadně a velmi uctivě nás zvali do své vesnice. Nechtěli jsme bourat tábor a tahat se s nákladem někam do hloubi *selvy*, a tak jsme šli do vesnice jenom čtyři. Calderon s naším doktorem, Jimie a já.

Po příchodu do vesnice jsme rozdělali velký oheň a kouřovým znamením jsme poslali zprávu výpravě, které střežila náš tábor na *sagbe*, že je všechno v pořádku. Pak nás náčelník se šamanem zavedli před velký kámen uprostřed vesnice. V horní části kamenné *stély* byl vytesán obraz *Axlana* a pod ním dlouhá zpráva vytesaná hieroglyfickým písmem. Při tom nám vyprávěli historii vesnice, která se mezi jejími obyvateli tradovala z otce na syna, jak tvrdili, už po několik staletí.

Předkové Mayů přišli odněkud z východu, z nějaké země za mořem. Zde na pevnině část jejich lidu vybudovala přístav a z něho velkou bílou cestu *sagbe*. Po obou stranách cesty vztyčili hluboko v džungli kamenné *stély*, do kterých vytesali zprávy pro ty, kteří měli ze země za mořem přijít za nimi, pokud by se jim po plavbě na moři nepodařilo dorazit do přístavu, ale někde jinde na pobřeží. *Stély*, rozmístěné v džungli, by je měly spolehlivě nasměrovat k bílé cestě. Nikdo však nepřicházel a budovatelé *stél* a *sagbe* postupně vymřeli, když se předtím smísili se zdejšími místními kmeny. Tím se sice zachovala jejich legenda, ale dnes už nikdo neumí přečíst, co je vytesáno na *stélách*.

„Až teď jste přišli vy se soškou boha *Axlana*,“ řekl náčelník slavnostně, „takže zpráva musí být pro vás.“

Profesor Calderon a Exner se dali do luštění, zatímco my s Jimiem jsme se pohybovali po vesnici a byli zahrnováni pozornostmi za to, že jsme zabil lidožravého jaguára, zvaného Zjizvená tvář.

Zdrželi jsme se tu tři dny a tři noci. Vždy ráno a k večeru před soumrakem, jsme kouřovým znamením dávali o sobě zprávu, že je vše v pořádku. Koncem třetího dne oba profesori zhruba porozuměli zprávě. Dověděli se, že Mayové jsou vlastně Atlantové, ale kamenná *stéla*

jako rozhodující důkaz pro potvrzení jejich teorie, se použít nedala. Zpráva vytesaná na *stéle* upozorňovala na postavené obrovské město v džungli, do kterého veden z přístavu Xelhá cesta a do kterého se měli všichni lidé z Atlantidy postupně přestěhovat. *Stéla* zbloudilé poutníky posílala z tohoto místa k velké bílé cestě, po které se měli dostat až do nově vybudovaného velkého města.

Ve výborné náladě jsme se třetí den navrátili nazpět do svého tábora.

Za naší nepřítomnosti skupinka tří mužů, Star, Cliford a Hollan, směrem na západ pro pátrávali *sacbe*. Třetí den, asi půl dne cesty od tábora, narazili na tři indiány z dalšího kmene, kteří na ně bez udání důvodu zaútočili. Muži si Indiánů všimli, až když kolem nich prosvištěly šípy. Jeden z nich Stara povrchně škrábl na paži.

Přes první úlek se Star zachoval chladnokrevně. Bleskurychle vytrhl revolver z pouzdra a vypálil všech šest nábojů ve směru, odkud přiletěly šípy. Pak nastalo ticho. Hollan s Clifordem se obezřetně přiblížili k houštině, kde se útočníci skrývali. Našli tu tři mrtvé Indiány s luky a šípy.

Měli bychom se urychleně vrátit do tábora,“ řekl Hollan a obrátil se ke Starovi. Ten stál zkrouceně kousek od nich a svíral si poraněnou ruku.

„Co je vám?“ zeptal Cliford tísněně. „Jste vážně zraněn?“

„Nic to není. Jenom škrábnutí. Pokud špička ale nebyla namočena v nějakém sajraju.“

„Cože? Šíp byl otrávený?“

„Musíme okamžitě nazpět!“ rozhodl Cliford. Vtrhl nůž z pochvy a rozřízl Starovi ranku, která byla opravdu jenom povrchní, ale pokud by byl šíp otrávený, mohl by ho za krátkou dobu zabít. Z rány se řinula krev. Cliford doufal, že se tak část případného jedu z rány vyplaví.

Star zbledl a těžce dýchal.

„Nebojte se, zachráníme vás.“ řekl Hollan přesvědčivě. Oba muži posadili Stara na jeho mulu a nohy mu přivázali pod břichem zvířete pro případ, že by Star omdlel a na mule se neudržel. Obrátili zvířata k táboru doufajíce, že přijdou včas a že mu jejich lékař zachrání život.

7. Masakr u Svatyně jaguárů.

Když jsme se vrátili do tábora, zastihli jsme Hollana s Clifordem bezradně stojícími nad mrtvým Starem. Pochovali jsme ho hned vedle cesty do země a navršili nad něho nevysokou mohylu z kamenů. Teprve příští den jsme se vydali na další pochod.

K místu, kde byli včera naši muži přepadeni Indiány, jsme se přibližovali s obavou, jestli tu i dnes na nás nebude čekat nějaké překvapení. Nečekalo. Těla mrtvých Indiánů zmizely. Někdo je musel odnést. Zvířata to udělat nemohla, protože jsme na místě po nich nenašli žádné stopy. Byla to záhada, která se nám vysvětlila až po třech dnech naší cesty.

Stalo se to na jednom z míst, na kterém *sacba* měnila svůj přímý směr o několik stupňů vpravo a také se o několik yardů rozšiřovala. Stála tu polorozpadlá pyramida s třemi stupni a stavbou na vrchní plošině. Stavbu už pohlcovala džungle. Calderon a Exner ji zevrubně prozkoumali. Se svým pátráním nás seznámili až těsně před večerem.

Oba se shodli, že se jedná o Svatyni jaguárů, o které byla zmínka na kamenné *stéle*. Všechno nasvědčovalo tomu, že postupujeme do nitra džungle správným směrem. Radost z objevu zatlačila do pozadí naši vzpomínku na mrtvého druha.

Pojednou nás zálesák Frank Peters upozornil na ztichlou *selvu*.

Zaposlouchali jsme se zvuků džungle. A opravdu. Všechn život v džungli ustal. Nezaslechli jsme žádný hlásek, žádný zvuk, jenom vítr mírně vál houštinami. Podezřelé ticho nevěstilo nic dobrého.

„Do zbraně!“ zavelel jsem polohlasně. „Všichni se kryjte!“ Vytrhl jsem opakovačku z pouzdra u sedla svého koně a několika skoky jsem sebou plácl do úkrytu za nejbližší kámen. Někteří hned nepochopili, co se děje, ale na Petersův výkřik je vytrhl z nečinnosti.

„Jsme obklíčeni! *Selva* zmlkla, protože se v ní pohybuje člověk. Proto to ticho.“

Po jeho slovech vjel do všech život. Všichni se chopili svých zbraní a postupně zaujali rozházenou kruhovou obranu.

Selva byla tichá ještě několik nekonečných minut. To jsme ale už tušili, že se v houštinách něco skrývá, jenže jsme pořád netušili co.

Potom vylétlo z houštiny několik šípů a neškodně dopadlo na žulovou cestu. Byla to předzvěst blížícího se útoku.

„Až zaútočí, střílejte pod nohy. Třeba je to zastraší.“ nechal jsem oběhnout rozkaz po celé kruhové obraně.

Jako na povel se ze všech stran *selvy* vyřítilo za pekelného rámusu na padesát indiánských bojovníků. Naše varovné výstřely je nezastavily, a tak už každý třetí výstřel zasahoval Indiány, do prsou, rukou a nohou.

První řada zakolísala a zastavila se. Zadní bojovníci se přes ni převalili a srazili ji k zemi. Když se obě řady znovu s námahou zvedly, zasáhly je naše pušky. Třináct nábojů v každé zbrani.

Asi v polovině vzdálenosti mezi naší obranou a okrajem *selvy* se útok zastavil a Indiáni se stáhli zpět do džungle. Nastalo ticho rušené jenom nářkem raněných. Pro některé raněné se Indiáni odvážně vrátili na bojiště, ale na ty jsme nestříleli. Teprve potom nastal zase klid. Přeletěl jsem celou naši obrannou linii. Z našich nebyl nikdo raněn.

„Mají podobná tetování, jako měli ti tři Indiáni, se kterými se střetl na stezce Star.“ poslal po kruhové obraně zprávu Hollan. „Asi je na stezce našel jejich kmen a odnesl je do jejich vesnice. Proto jsme je na *sacbe* už nenašli. A teď si s námi přišli vyrovnat účty.“

Déle jsme nečekali a začali jsme svoji obrannou linii vylepšovat. Stáhli jsme se přitom až ke Svatyni jaguárů. Její zdi nás kryly proti útoku zezadu.

„Tady nás nebudou moci překvapit,“ řekl jsem. „Pro přímý útok by jich muselo být dvakrát tolik.“

Profesor Calderon se zamračil. „Takový zbytečný masakr.“

Kdosi se zeptal: „Co asi na nás vymyslí?“

„Teď už si už si nic nezačnou, ale pod rouškou tmy určitě zaútočí. Určitě si něco na nás vymyslí.“

„A co? Co si vymyslí?“ zeptal se Jimie, který ležel ukrytý za balvanem nejbližší k mému stanovišti.

„Pokrčil jsem rameny. „Kdo ví.“ V tu chvíli jsem pochopil, že pokud zde zůstaneme, nedočkáme se rána. Musíme něco vymyslet pro svou záchranu. Nevymysleli jsme nic. Přes *selvu* jsme si netroufali zmizet a nazpět po *sacbe* to také nešlo. Byla by to sebevražda. Nezbyvalo, než se připravit na útok, který přijde s příchodem tmy. Několik mužů podle Petersova návrhu obalilo několik klacků špinavými košilemi. Udělali tak jakési fakule, které měly být při zahájení útoku Indiány polity lihem a zapáleny. Zkrátka, chtěli jsme si na ně posvítit.

Setmělo se náhle, jak už to v těchto končinách bývá. Hned potom jsme spatřili na okraji *selvy* stíny bojovníků, kteří se k nám začali tiše plížit. Fakule jsme polili lihem z naší lékárny, zapálili je a hodili daleko od našeho obranného postavení mezi útočníky. Záře fakul odhalila naplno útočníky, kteří teď vyrazili k útoku.

Z počátku jsme měli výhodu. Zatímco my jsme byli kryti valem u Svatyně jaguárů a tmou,

útočníci neměli před sebou žádný kryt a ještě k tomu měli v zádech hořící fakule. Připomínalo mi to hon na zajíce. Pak fakula zhasly a několik bojovníků se dostalo až téměř k valu. Někteří z obránců nestačili nabít zbraně a museli se bránit noži a mačetami. Rozpoutal se boj muže proti muži. Všude se ozýval křik, hlomoz a ojedinělé výstřely. Situace se stávala nepřehlednou.

Dva metry před Jimiem, jakoby ze země vyrostla postava bojovníka. Vypálil poslední ránu tím směrem a strachy zmateně ustoupil dovnitř obranného kruhu. Zastavil se až u zvířat, která se divoce vzpínala na zadních nohou. Srdce mu tlouklo jako zvon. Chvějící ruce se neobratně snažily znovu nabít pušku.

Znenadání u valu i v *selvě* před nimi všechno ztichlo. Stalo se něco neuvěřitelného. Ze tmy od západu, rovnoběžně s cestou, asi ve výšce čtyř yardů, se k nám vzduchem blížily velkou rychlostí desítky světél.

8. *Umu* – Východní brána

Létající světla byla všude kolem nás.

Útočící Indiáni cosi nesrozumitelného křičeli, přerušili útok a houfně mizeli v džungli. Po chvíli se rozhostilo naprosté ticho.

„Křičeli, že přiletěli démoni,“ vysvětlil nám profesor Calderon.

Odvážil jsem se prozkoumat okraj džungle a hned jsem se vrátil nazpět.

„je to k neuvěření, ale všichni zmizeli. Opravdu se polekali těch světlušek.“ sděloval jsem výsledek svého krátkého průzkumu ostatním.

Démoni zatím nerušeně poletovali kolem, a o nás nejevili žádný zájem. Mysleli jsme, že to jsou nějaké nám neznámé ptáky, ale byla to neškodná zvířátka podobná netopýrům. Křídla – blány – těchto netopýrů světélkovala. Ve tmě to vypadalo hrůzostrašně a Indiány to tak vyděsilo, že zmizeli v džungli. *Démoni* nad námi poletovali skoro hodinu a potom zmizeli směrem, odkud přiletěli.

Ošetřili jsme si utržené rány. Nebylo to nic těžkého, protože nikdo nebyl vážně zraněn. Postavili jsme hlídky a pokusili se usnout. Spali jsme špatně. Vylekal nás každý hlasitý zvuk z džungle.

Ráno jsme se hlasitě dohadovali, jestli jít dál, nebo se vrátit. Byl jsem pro návrat jediný. A tak, abych nevypadal jako zbabělec, souhlasil jsem nakonec s pokračováním cesty na západ. Představa města plného zlata a tajemných knih, udělal s muži své.

Všechno jsme sbalili poměrně rychle, protože jsme večer vlastně ani nestačili vybalit. Mrtvé Indiány jsme nechali, po zjištění, že nikdo z nich nežije, tam kde leželi. Jistě se o ně postará jejich kmen, a vyrazili jsme po *sache* dál do nitra džungle.

Další týden jsme se potom probíjeli *selvou* dál na západ. Na některých místech byla *sache*

porostem tak zničena, že úplně mizela pod nánosem vegetace a my jsme jen těžko nacházeli další její pokračování. Jen díky přímočarému směru, který stále *sacbe* tvrdošijně držela, se nám stále dařilo po ní pokračovat.

Na konci týdne jsme konečně dorazili k rozvalinám jakéhosi města, o kterém byl profesor Calderon přesvědčen, že se jedná *Xlakah*. Jeho Východní brána *Umu* se před námi znenadání objevila v celé své kráse. Byla jen mírně poškozená rostoucí vegetací. *Sacbe* – Bílá cesta končila u jejího úpatí a hned za ní jsme uviděli mohutný kamenný válec. Byl vytesán z vápence a byl víc jako čtyři yardy široký. Měl skoro yard v průměru a vážil nejméně osm tisíc liber.

Mayové pro uhlazení své silnice používali válec! Byli jsme tím všichni ohromeni. Zvláštní na tom bylo, že i když vynalezli válec, Indiáni nikdy nevynechali princip kola. A přitom od válce byl už jenom krůček ke kolu. A i když Mayové používali ke stavbě své silnice válec, nikdy po ní nepoužili k dopravě kolo.

Ještě než jsme se stačili domluvit na dalším postupu po městě, předběhl nás všechny Hollan a rozběhl se po schodech nahoru k bráně. Patnáctý schod se pod ním propadl a Hollan zmizel kdesi v podzemí. Ostatní jsme zůstali stát na místě jako přimrazení.

9. *Cenote* – studna smrti

Opatrně jsme se přiblížili k díře ve schodišti, ale Hollanovi jsme už pomoc nemohli. Marně jsme volali do černého jícnu jeho jméno. Hollan se nám už neozval. Z hlubiny k nám pronikal jenom hukot a šum podzemní řeky *Ukolo*. Mlčky jsme prošli i s celým nákladem bez problému Východní branou a „ubytovali se“ alespoň v trochu zachovalých staveních. Ty profesor Calderon a Exner označili, jako *Zeli*, neboli Východní komplex.

Odtud jsme potom v následujících dnech podnikali objevné výpravy po celém městě. Každý den jsme něco nového objevili. Zlato a knihy to však nebyly. Nejvíce nás překvapovala zachovalost jednotlivých objektů. Pořád jsme měli pocit, jako by město bylo pořád ještě obývané a bylo svými obyvateli udržované. Ale ani jednou jsme nikoho nezahledli a ani jsme našli žádnou stopu, která by podpořila naše podezření.

V severní části města jsme v podzemí jedné pyramidy, jen mírně poškozené čas a přírodou, objevili proudící řeku. Profesor Calderon vyslovil domněnku, že je to řeka *Ukolo*, o které se ve svých zápiscích zmínil Diego de Landa. Podle směru proudu sem řeka tekla podzemím od Východní brány. Později jsme nikde jinde na řeku už nenarazili.

Po důkladné prohlídce podzemí, až kam jsme se dostali, jsme objevili nabobtnalé, nevzhledné tělo muže, ve kterém jsme jen stěží podle oblečení poznali nešťastného Hollana. Po pádu do podzemní řeky se utopil a ta ho zde ve sklepení pyramidy vyvrhla na mělčinu.

Po marném pátrání po knihách a zlatu v objektech města, nás začala nejvíce zajímat *cenote* – Studna smrti. Před několika staletími sem přicházeli tisícíhlavé zástupy, aby se poklonily Yum Kaxovi, bohu polí a lesů. Jejich život, tak jako život každého Indiána, závisel na vodě. Na vápencovém podloží Yucatánu se voda na povrchu neudrží a trhlinami zmizí v podzemí. Ale udržovala se v *cenotách*, přírodních nádržích. Proto bůh Yum Kax prý sídlí přímo tady – na dně Studny smrti. Poutníci prosili božského obyvatele obětní *cenote* o životodárnou vláhu. A aby zaplatili za vodu a déšť, přinášeli darem nejkrásnější panny a drahé šperky.

Studna měla v průměru asi šedesát yardů. Vodní hladina byla necelých deset yardů pod horním okrajem. Na konci svaté cesty, po které jsme k *cenote* přišli, stála zachovalá malá jeskyně, v níž byly vybrané dívky, dříve než se staly nevěstami Yum Kaxe, naposledy rituálně očišťovány. Vedle svatyně jsme našli na okraji *cenote* zbytky kamenné obětní plošiny. Odtud zřejmě po očištění házeli dívky do hluboké studny.

Snažili jsme si představit, jak asi celý obřad vypadal. Všichni poutníci se shromáždili na ceremoniálním náměstí před hlavní pyramidou. A když pak dokončili bohoslužby ve všech svatyních města, uložili kněží nádherně oděné panny, kterým bylo určeno stát se nevěstami

boha polí, na dřevěný katafalk a nesli je po svaté cestě ke Studni smrti. *Tunkuly* – mayské bubny – byly do pochodu, rohy vyrobené z mořských ulit troubily na počest Yum Kaxe, lidé zpívali slavné hymny. Potom ten podivný pohřební průvod přišel až sem, k svatyni posledního obřadu. Dívky sestoupily s katafalku, kněží je znovu očistili kouřem kopálové pryskyřice, flétny ještě jednou zazpívaly, a pak už zbývalo jen to poslední. Kněží odvedli dívky na plošinu, uchopili je za obě ruce a nohy, silně rozhoupali a panenská nevěsta padala do vodního paláce Yum Kaxe. Lidé se modlili: „Ó bože, dej našim

polím úrodu, dej vyrůst kukuřici, dej nám déšť a přijmi tyto panny do svého domu, do svého lože. Ó bože, a přijmi také naše další dary...“ Hladina Studny smrti se znovu rozčeřila. Za těly obětovaných dívek házeli poutníci zlaté a nefritové šperky, kuličky vonné pryskyřice. A bubny neustále byly a věřící nařikali: „Bože, dej našim městům vodu...“

Doufali jsme, že náš zlatý poklad najdeme tady. Na dně *cenote*. I profesor Calderon musel s něčím podobným počítat, protože z našeho přítele Toma Caladiera se vyklubal zkušený potápěč.

Voda v *cenote* byla kupodivu čistá, takže jsme dno studny viděli i z břehu. Così v hlubině leželo a všichni si přáli, aby to bylo právě to, co hledáme. Na protější straně u dna *cenote* byl viditelný černý otvor, zřejmě vstup do nějaké zatopené jeskyně.

Dva dny po objevení města začal Tom Caladier s potápěním. Podaří se Caladierovi vynést něco z jejího dna? Všichni jsme byli napjatí. Odhadovali jsme, že mezi hladinou a dnem bylo asi pětadvacet yardů vody. Doplave Caladier až na dno a bude mít ještě dostatek vzduchu u dna pátrat?

Podařilo se to. Během několika dní vytáhl Caladier ze dna dvě nahnědlá vajíčka. Když jsme je očistili, vyklubaly se z nich kuličky kopálové pryskyřice, jejíž vůně provázela všechny mayské obřady. Potom vylovil zbytky košíku a v něm opět několik liber kopálu. Potom se objevila *chulche*, jednoduchá zbraň dřevěná zbraň Mayů. Pak vylovil zachovalou lidskou lebku a po ní druhou a třetí. Objevili jsme důkazy o lidských obětech.

V dalších dnech se na břehu u našich nohou objevily desítky indiánských předmětů. Sošky vyřezávané z nefritu, dvacet zlatých prstenů, jednadvacet zlatých figurek žab a štírů a jiných živočichů a nakonec překrásná zlatá maska. Maska měla zcela zavřené oči, jako by představovala mrtvého. Pak vylovil několik desítek zlatých zvonečků, kterým bylo předtím, než byly vrženy do studně smrti, vytrženo srdce. Indiáni totiž věřili, že věci žijí jako lidé a proto kněží obětované předměty zabíjeli, tak jako zabíjeli lidské oběti.

Cenote vydávala nezvratný důkaz o lidských obětech, o nichž psal ve svých zápiscích biskup Landa. Objevil se i obětní nůž ve tvaru hada. Takovými noži vyřezávali kněží svým obětem srdce. A všude ležely kosti, spousta kostí nevěst obětovaných Yum Kaxovi.

Důkaz o lidských obětech byl nepopíratelný, ale důkaz o posledním městě Atlantidy nalezen nebyl. Snad jen námořní bitvy vyobrazené na několika discích mohly mít něco společného s Atlantidou, ale také nemusely.

Průzkum studny trval už deset dní. Jedenáctého dne se Caladier dostal při průzkumu dna

do blízkosti otvoru do jeskyně. Doufal, že by se mu mohlo v dalších dnech proniknout i do ní. Sledovali jsme jeho skok do vody bez obav o jeho život, protože až dosud probíhalo vše hladce. Najednou jsme spatřili, že Caladier klesá ke dnu nezvykle prudce a v tu chvíli jsme si všimli, že se na hladině utvořil velký trychtýř, který přeťal jeho dráhu a začal ho táhnout k otvoru do jeskyně. V poslední chvíli se mu podařilo zachytit za skalní výčnělek. Voda kolem něho začala proudit takovou silou, že se nemohl vrátit nad hladinu. Na protější straně se voda zbarvila do černa od zvířeného bahna a v mžiku Caladiera pohltila.

Pro nepředvídané situace byl na břehu po celou dobu připraven pomoci plavci pod vodou Ringo Riego s připevněným lanem kolem svých beder. V okamžiku, když kalná voda přikryla Caladiera, vrhl se mu na pomoc. Proudící voda o okamžitě táhla do hlubiny směrem ke Caladierovi.

10. Palác Pravého muže

Lana jsme povolili jenom tolik, aby vír Ringa nestáhl až do jeskyně. Špatně se nám to odhadovalo, protože oba muži byli zahaleni kalnou vodou. Podzemní řeka *Ukolo* a snad sám samotný Yum Kax, se proti nám spikli.

Úplně vyčerpaného Ringa jsme vytáhli v poslední chvíli. Sám by se proti proudu nad hladinu nedostal. Bohužel jsme ztratili dalšího člena výpravy. Tom Caladier zmizel v zatopení jeskyni a už se neobjevil. Profesor Calderon si dával za vinu, že jsme ho neměli po celou dobu na laně. Když mu ale lano při plavání zavazelo a *cenote* vypadala tak klidně.

Voda v *cenote* se už potom neuklidnila. Studnou odněkud pronikal proud podzemní řeky *Ukolo* a mizel otvorem do jeskyně. Zůstalo nás stát nad studnou devět. Nadhodil jsem, že bychom se měli v této chvíli vrátit, že už jsme toho objevili dost. Ale oba profesori a většina ostatních o tom nechtěli ani slyšet. Většina lačnila objevit další tajemství města a především chtěli najít další zlato.

Od dalšího výlovu studny jsme upustili. Pořád jí proudil silný proud kalné vody. Potopit se by znamenalo pro kohokoliv z nás jít na jistou smrt. Další dny jsme se zaměřili na prozkoumání pyramid ve městě.

Město protínala *sacbe* asi tři míle dlouhá, která vedle dva yardy v náspu nad okolním terénem. Podél cesty seřadili stavitelé města kamenné *stěly* ozdobené vročením (odpovídalo našemu kalendářnímu roku 462) a zvláště významné budovy. Před hlavním chrámem byl umístěn několikastupňový podstavec, na němž stála až neobvykle jednoduchá *stěla*. I ta dosvědčovala značné stáří města. A za ní, až na samém konci *sacbe*, se zdvíhal palác na pyramidě – Palác Pravého muže, vládce tohoto města. Značná část pyramidy byla ukryta v zemi.

Přední část paláce tvořila svatyně, nad kterou se zvedala neobvyklá věž. Profesor Calderon nás upozornil na okna ve stěnách chrámu, jaká nebyla dosud objevena v jiných mayských městech. Vnější část chrámu tvořily zbytky bohaté fasády.

Poznáváme kraby, mořské ptáky, různé druhy ryb.

V koutě svatyně jsme našli dva yardy hlubokou prohlubeň a v ní jsme objevili sedm zlatých sošek. Dvě měly na zádech obrovský hrb, čtyři měly vystouplá břicha a sedmá soška byla věrná kopie našeho Axlanu. Sošky zřejmě pomáhaly kněžím zažehnat choroby a tělesné vady, které zobrazovaly. Je však možné, že tyto magické sošky samy „řídily“ kněžské obřady. Z prohlubně vedla do prostoru svatyně kamenná „trubice“ široká před dva palce. Ta mohla sloužit jako jakási „hlásná trouba“, kterým sošky ze „svěho světa“ dávaly lidem prostřednictvím kněží příkazy a pokyny. Přímo nad vyústěním „trubice“ vybudovali pak tvůrci chrámu hlavní oltář svatyně.

Z nápisu na stěnách profesor Calderon vyčetl, že chrám sloužil svému účelu už víc jako tisíc let. Jak dlouho však žilo město, se mu nepodařilo z nápisů vyčíst. Žádné informace, že by toto město bylo posledním městem Atlantů, se také nepodařilo zjistit. Aniž jsme to tušili, po řešení záhady a posledním důkazu jsme zatím nevšimavě šlapali.

V hlavní místnosti krále města neboli Pravého muže, jsme začali zkoumat její podlahu. Byla dokonale provedena z opracovaných kamenných desek. Uprostřed podlahy nás upoutala jedna deska, jejíž okraje byly perforované. Dvanáct otvorů v podlažní desce bylo dokonale uzavřeno kamennými zátkami. Protože kámen mírně vyčníval nad okolní podlahu, pokusili jsme se ho nadzvednout pomocí páky. Po delší námaze se nám to podařilo.

Když jsme desku odstranili, objevili jsme pod ní schodiště. O něco níže jsme uviděli větrací otvory, kterými na schodiště proudil čerstvý vzduch. V hloubce asi šestnácti yardů schodiště končilo a otevíral se nám vstup do nějaké chodby. Chodbu přehrazovala zeď z kamenů slepených vápennou maltou. Že zeď uzavírá přístup k nějakému „svatému“ místu naznačoval i další nález. V hliněné krabici umístěné ve zdi jsme našli obětiny. Červeně zbarvené mušle, skoro půl palce velkou krásnou perlu a množství nefritových šperků.

Když jsme zeď probourali, narazili jsme na další stěnu, silnější a v ní překvapivý nález. Do jakési „nouzové hrobky“ byly uloženy pozůstatky šesti osob. Pěti mužů a jedné ženy. Tělům pohřbených (jak se ukázalo, byly to oběti), museli jejich hrobníci nejprve zlámat končetiny, jinak by se do tak malého prostoru nevešla.

A pak jsme se dostali až k poslední překážce – kamenné desce. Když i tu jsme odstranili, vstoupili jsme do prostorné krypty, ležící dvacet pět yardů pod podlahou chrámu.

Krypta připomínala pohádkový svět. Vytrvalé pralesní tropické deště, které zkrápěly pyramidu přes tisíc let, vytvořily na stopu krypty závěs bělostných stalaktitů. Pod krápníkovou oponou ležela monolitická deska, která zakrývala skoro celou podlahu krypty.

Krypta byla asi devět yardů dlouhá, čtyři yardy široká a sedm yardů vysoká. Stěny byly vyzdobeny nádhernými štukovými reliéfy devíti Vládců noci, bohů devíti mayských podsvětí. Věřili jsme, že jsme objevili tajnou svatyni, ve které se k neveřejným obřadům scházeli hodnostáři města, a že tento obrovský kámen v podlaze byl centrálním oltářem tajné svatyně v pyramidě. Byl 3,80 yardů dlouhý, 2,20 yardů široký a 25 palců vysoký. Celý povrch oltáře byl bohatě zdobený.

Obrovská masa oltářní desky spočívala na mohutném kamenném soklu, který na rozdíl od obětní desky, nebyl monolitický (z jednoho kamene). Při bližším zkoumání jsme zjistili, že sokl tvoří pod deskou dutinu, která by mohla skrývat nějaké tajemství.

Objevenou prasklinou jsme spustili na niti jednoduchou sondu. Když jsme nit vytáhli, nesla stopy červené barvy. Červená barva znamenala východ. A protože na východě vychází slunce a rodí se nový den, znamená červená barva vzkříšení. Červená barva měla pochovaným zajistit z mrtvých vstání a život věčný, natírali Mayové v časech Staré říše touto barvou tělesné pozůstatky zemřelých, i všechny předměty, které dávali mrtvým sebou do hrobu. Skutečný hrob až dosud nebyl objeven. Předpokládali jsme proto, že uvnitř najdeme obětiny nalíčené červenou barvou.

Odstranění kamene má, trvalo celých dvacet čtyři hodin. Muži z krypty vůbec nevycházeli a já jsem jim do podzemí nosil jídlo.

V kamenném sargofágu odpočíval mrtvý, kterého sem kněží uložili snad v roce 692. Značná vlhkost ovzduší poškodila kostru. Vládce – Pravý muž – byl zřejmě uložen do své kamenné rakve ve slavnostním oblečení, které však již podleгло ničivé vlhkosti. Zachovaly se však klenoty: náhrdelník s více než tisíci zrnky nefritu seřazených do devíti řad, na obou rukou náramky, na každém prstu zlatý prsten, v nohách mrtvého zlatá soška boha Axlana. Ale nejkrásnější šperky zdobily hlavu. Obrovský diadém, na němž byl zavěšen nefritový obraz boha – netopyra. Náušnicové destičky popsané hieroglyfy. Celý obličej kryla překrásná zlatá maska.

Profesor Calderon tvrdil, že toto vše je důkazem toho, že Mayové jsou potomci Atlantů. Dokonce tvrdil, že v nápisech ve svatyni nahoře i na stěnách zde v kryptě je o tom všem psáno.

V době po objevení krypty jsem se necítil dobře. Potuloval jsem se kolem staveb ve městě a měl jsem stále pocit, že tu nejsme sami. Ale žádný důkaz pro svůj pocit jsem nenacházel. Posledních průzkumů jsem se nezúčastňoval. Nejlépe jsem se cítil venku na čerstvém vzduchu a tak na mě zbyla starost o jídlo.

Toho dne se na oběd nikdo z průzkumníků nedostavil. Nebylo na tom nic alarmujícího, protože se to předtím stalo už několikrát. Když průzkumníci dole něco zajímavého objevili a nechtěli se od své práce odtrhnout a ztrácet čas výstupem nahoru a dolů do tábora k patě pyramidy, prostě jsem jim jídlo zanesl. Takže jsem se tím neznepokojil. Nachystal jsem jídlo do velkých nosičů primitivně k tomu uzpůsobených a vydal jsem se k paláci Pravého muže.

První, co upoutalo moji pozornost, byli supi kroužící nad palácem, které jsem tu ještě neviděl. Každým okamžikem jich přibývalo. Nevěstilo to nic dobrého. Nahoře na pyramidě, u úpatí paláce Pravého muže, jich bylo nejméně deset. Na čemsi hodovali. Zachvátilo mě zlé tušení. Vystoupal jsem po schodech nahoru, revolver připravený k výstřelu. Když jsem spatřil, na čem hodují, vpálil jsem do nich všechny náboje. Muž, který ležel na kamenné podlaze, byl Ringo Riego. Byl mrtvý. Ptáci na něm hodovali už nějakou dobu.

Nabil jsem revolver a přešel jsem kolem něho do svatyně. Ležel tu Jeff Aranox. Také i on byl mrtev. Pouzdro na revolver měl prázdné, ale zbraň jsem nikde neviděl. Jen s velkým sebezapřením jsem sestupoval do krypty. Všechny jsem našel ležet na desce oltáře, která byla zase na svém původním místě. Hrudník všech mužů byl rozevřen a srdce vyrváno z těla. Přesně tak, jako se to dělo s oběťmi při dávných mayských obřadech.

Udělalo se mi zle a začal jsem zvracet. Z posledních sil jsem se doplazil po schodech nahoru do paláce a přes svatyni na denní světlo. Nikde jsem nespatriil žádnou lidskou bytost. Jen supů před palácem přibýlo.

Trochu jsem se vzpamatoval až v našem táboře. V rychlosti jsem naložil jen to nejnnutnější na přežití v džungli na dva muly a navždy jsem opustil poslední město Atlantů...

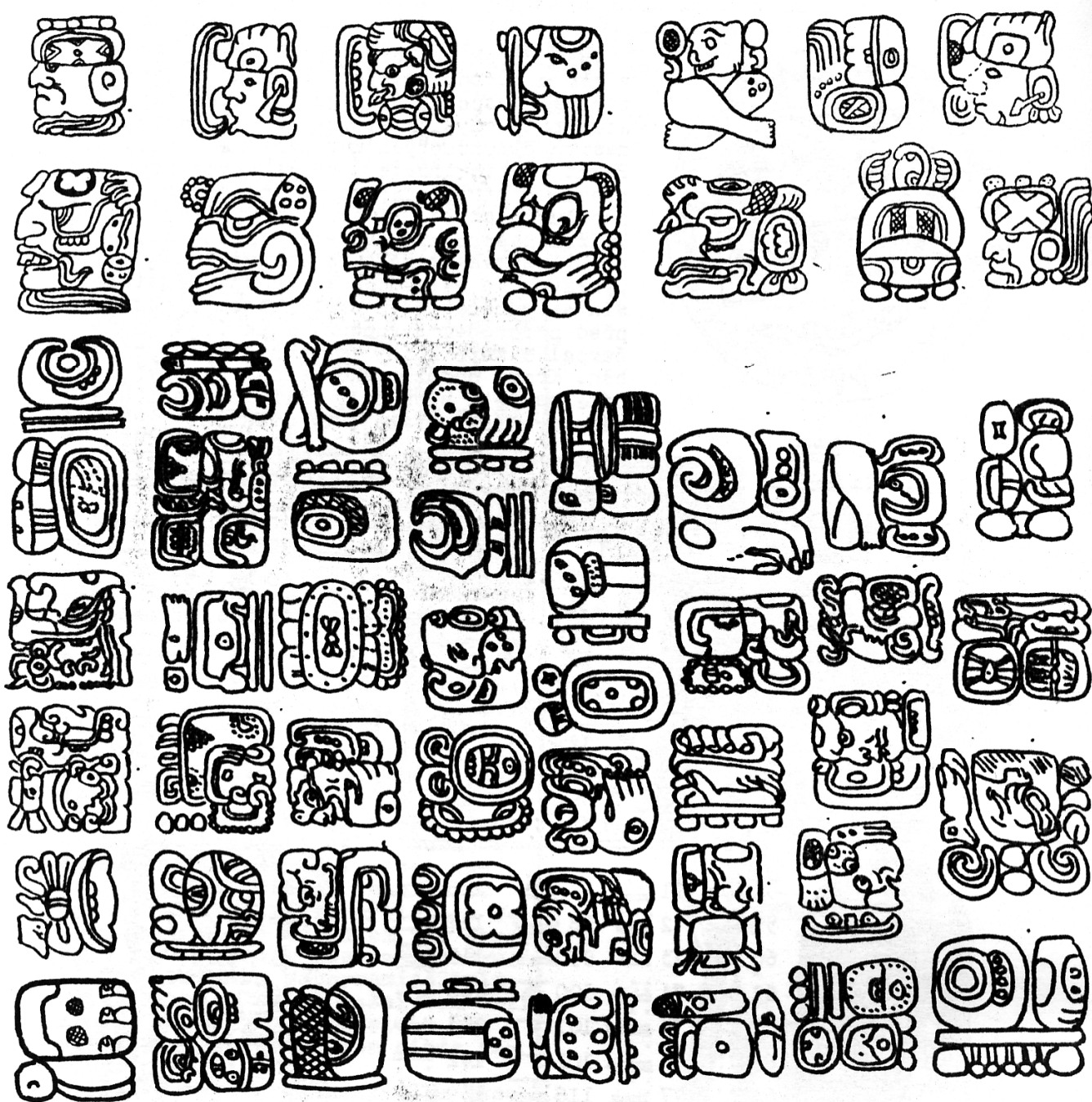

Úkoly podle jednotlivých kapitol legendy:

Vedoucí hry předá každé družině mapu Mayského města (viz mapa dále). Za každý dokončený úsek získá družina známky objektů ve městě. Tím tzv. obsazuje město. (Družina, které zvítězí v úseku, dostane lístečků víc než družina na posledním místě.) Podle vyobrazení na lístečku musí družina najít stejné vyobrazení na mapě a zapíše si začáteční písmeno místa a tečky a vodorovné čáry u vyobrazení. Příklad: DZIBU – Jižní brána. Začáteční písmeno je „D“ a vpravo jsou 4 tečky vedle sebe a pod nimi jsou 3 vodorovné silnější čáry (takhle skutečně Mayové zaznamenávali číslice). Písmeno D bude v textu, které družiny sestavují, na místě určené číslicí. (Číslice jsou uvedeny na poslední mayské listině, které družiny obdrží až po desátém úseku.)

1. Každý z družiny předvede cowboyské dovednosti: lasování, uzlování.
Jiný úkol: družiny pátrají v „knihovně“ v lese po ukrytém AXLANOVI (vyřezávaná figurka nakreslená na silnější překlíže).
2. Bílými lístky velikosti 7x10 cm ležícími na zemi je vyznačena Bílá cesta SACBE v hustém lese. Každá družina po nich musí projít po setmění (ne za úplné tmy) od staru do cíle. Rozhodující je čas. Úsek se hrál tři večery po sobě ve stejný čas, aby všechny družiny měly zhruba stejné podmínky.
3. Závod v přenášení ohně od startu k cíli na nosítkách z klacků naskládaných na sebe bez použití provazu (drátu) nebo hřebíků. Závod byl proveden v korytě potoku a bezpečnostních opatřeních, aby nebyl zapálen les!!
4. Družina si připraví program k táborovému ohni, nebo k vánoční schůzce apod.
5. Překonání určité trasy s překážkami a s několika místy, kde se hází papírovými míčky nebo šiškami na siluetu jaguára.
6. Každá družina se rozdělila na polovinu. Jedna polovina pátrala v lese po lístečcích (po objevení je nechala na místě), na kterých bylo napsané písmeno a pořadové číslo. Toto písmeno s číslem z okraje lesa signalizovala druhé polovině své družiny, která z písmen sestavovala zprávu.
7. Klasický závod „kvadrigů“ na čas.
8. Sledování bílé cesty, která je vyznačena v hustém lese asi 30 cm dlouhými zapíchnutými kolíky. Každý kolík je nahoře seříznutý a je na něm napsané pořadové číslo od 1 až do X (zvolí si vedoucí hry). Žádné číslo se nesmí vynechat. Kolíky jsou seříznutou stranou vždy otočeny přibližně směrem, kde je zapíchnutý kolík s dalším pořadovým číslem.
9. Znalost vazby tzv. calfatu. Hraje se v lese na mostě (nebo turistické lávce) přes potok, kde není žádný provoz. Na laně je v calfatu zavěšen jeden člen družiny. Ostatní členové družiny ho spustí nad hladinu potoka, kde musí do kotlíku nabrat vodu, nebo vylovit nějaké menší dřevo plující na hladině vypuštěné vedoucím. Nesmí se přitom namočit nebo spadnout do vody. Družina ho musí vytáhnout nazpět na most nebo lávku.
10. Hledání mayských pyramid v lese. Pyramidy představují asi 5 až 10 hromádek kamenů na sebe různě položených do výšky 30 až 40 cm. V každé pyramidě je obálka se jménem družiny se zbývajícími znaky míst ve městě, které družina v 9 úsecích nezískala. Žádná družina si smí vzít obálku jen se svým jménem a ostatních obálek se ani netkne.

Po obsazení všech pyramid ve městě si družina zapíše první písmeno názvu místa a příslušnou číslovku. Která družina obsadí jako první, dostane od vedoucího listinu s mayskými čísly a pokusí se písmena správně sestavit do zprávy. Na listině je vyznačena poslední číslovka 167, ale my budeme potřebovat čísla „jen“ od 1 do 58.

Známky jednotlivých objektů ve městě, které družiny získávají za splnění úkoly.

Legenda skončila. Trochu jsem si v ní o původu „bílých“ Indiánů zafantazíroval a spojil je s osudem zaniklé Atlantidy. Pokud se ale chcete dovědět skutečnou pravdu o středoamerických Indiánech, doporučuji přečíst si vynikající knížku od našeho cestovatele a spisovatele dr. Miroslava Stingla *Tajemství indiánských pyramid*. Ve svém díle se věnuje nejstarším středoamerickým civilizacím z období před příchodem Evropanů. Také i já jsem čerpal z této knihy fakta pro naši legendu dlouhodobé hry. Kromě obrázkového písma (ukázky vidíte na této stránce), měli Mayové své záznamy čísel. Jednička byla **tečka**, dvojka **dvě tečky**, desítka **dvě silné čáry** nad sebou atd. Číslice zde uvedené jsou až do 167, ale samozřejmě pokračují dál...

1	.	13	⋮
2	..	14	⋮
3	...	15	⋮
4	16	⋮
5	—	17	⋮
6	—	18	⋮
7	—	19	⋮
8	⋮	20	⊙
9	⋮	21	!
10	⋮	22	⋮
11	⋮	23	⋮
12	⋮	24	⋮

25	—	36	⋮	47	⋮
26	⋮	37	⋮	48	⋮
27	⋮	38	⋮	49	⋮
28	⋮	39	⋮	50	⋮
29	⋮	40	⊙	51	⋮
30	⋮	41	⋮	52	⋮
31	⋮	42	⋮	53	⋮
32	⋮	43	⋮	54	⋮
33	⋮	44	⋮	55	⋮
34	⋮	45	⋮	56	⋮
35	⋮	46	⋮	57	⋮

58	⋮	71	⋮	97	⋮	126	⋮
59	⋮	72	⋮	98	⋮	127	⋮
60	⊙	73	⋮	99	⋮	139	⋮
61	⋮	74	⋮	100	⊙	140	⊙
62	⋮	75	⋮	101	—	141	—
63	⋮	76	⋮	102	—	142	—
64	⋮	77	⋮	118	⋮	159	⋮
65	⋮	78	⋮	119	⋮	160	⋮
66	⋮	79	⋮	120	⊙	163	⋮
67	⋮	80	⊙	121	—	164	⋮
68	⋮	81	⋮	122	—	165	⋮
69	⋮	82	⋮	123	—	166	⋮
70	⋮	83	⋮	125	—	167	⋮

